

PUNCT DE VEDERE

REFERITOR LA EVENIMENTUL "SPAȚIU PUBLIC #1. RESURSĂ [NE]LIMITATĂ"

Din 25.nov.2013, Mansarda Bastion Theresia, Muzeul Banatului Timișoara

Organizat de Asociația Peisagiștilor-AsoP, filiala Teritorială Vest și Ordinul Arhitecților din România – OAR, Filiala Timiș

La cazurile în discuție (Piața Libertății, Piața Bălcescu, Inelul I, Cartierele de blocuri, parcurile, etc, toate din Timișoara) de la masa rotunda a acestui eveniment, s-au petrecut distorsiuni pe parcursul anilor de la mersul natural în multe puncte ce vor fi enunțate în continuare. Trebuie să acceptăm că această stare de fapte a produs tensiunile actuale relevate în ultima perioadă între participanții la actul urban/teritorial.

Pentru a stabili dacă situațiile de mai sus, aflate în derulare sunt corect desfășurate, va trebui mai întâi să se definească conceptele cu care se lucrează și anume:

ce este urbanismul, care este rolul urbanistului, scopul muncii urbanistului, poziția urbanistului, valorile pe care le susține acesta, ce tip de urbanism utilizează, ce instrumente folosește, care sunt etapele procesului de devenire urbană și teritorială, cine sunt responsabilii și doar apoi să stabilim în ce măsură există vinovați și dacă aceștia pot fi trași la răspundere.

Punctul nostru de vedere în acest sens este:

1. Definiția urbanismului la nivelul localității/teritoriului:

-Susținem că urbanismul la nivel urban se definește astfel:

Este în principal un contract între administrația locală și cetățeni, ce presupune dialogul permanent, pentru evitarea conflictelor economice, sociale și ecologice; între toți actorii ce contribuie la devenirea urbanului; nu trebuie să fie un demers ce împovărează populația pe termen lung;

-Susținem că urbanismul la nivel teritoriului se definește astfel:

Este în principal un contract între administrația metropolitană/regională/natională și organizațiile și instituțiile responsabile pentru o dezvoltare armonioasă economică/socială/ecologică;

2. Definiția spațiului public:

Acesta este definit de tipul de PROPRIETATE (publică), de ACCES (public sau semipublic) și de CONTROLUL asupra primelor două caracteristici;

3. Scopul spațiului public:

Acesta este definit în primul rând de VIAȚA SOCIALĂ ce se produce acolo;

4. Rolul urbanistului ca planificator strategic și/sau spațial:

Sușținem că urbanistul poate juca următoarele roluri:

4a. om de știință în mediu academic;

4b. proiectant în economia de piață (cu drept de semnatura RUR, coordonator sau/și specialități componente);

4c. gestionar în administrația locală;

4d. mediator, consilier strategic pe lângă liderii politici, economici și pe lângă comunități locale;

5. Scopul muncii urbanistului:

Sușținem că acesta trebuie:

Să armonizeze din punct de vedere economic, social, ecologic viața comunității de orice nivel și să nu o dezechilibreze economic, social, ecologic;

Să impună dialogul între interesele publice și private, să fie flexibil, recalibrabil și adaptabil contextului în continua mișcare;

Să nu intre în conflict cu existența culturii locale;

6. Poziția urbanistului:

Sușținem că aceasta trebuie:

Să fie în slujba comunității adoptînd (modelul **anonim**) și nu cel de star TV (modelul lui **Le Corbusier** care susținea că "Arhitectura orașelor este prea importantă pentru a fi lăsată pe seama cetățenilor");

7. Ce valori susține urbanistul:

Sușține **valorile creșterii sustenabile (de tip organic)** definite prin responsabilitate, reciprocitate, cumpătare, modestie, empatie, integritate, identitate, diversitate, sinceritate, etc, ce produc unitatea și încrederea oamenilor în comunitatea lor, între ei și între ei și politicieni și **nu valorile creșterii nesustenabile (de tip haită)** definite prin susținerea dezorganizării, dezinformării, descurajării, dominării, izolării, hărțuirii, etc. ce produc dezbinarea și neîncrederea oamenilor în comunitatea lor, între ei și între ei și politicieni;

8. Ce tip de urbanism susținem:

Sușținem aplicarea holistică a următoarelor tipuri de urbanism:

8a. **integrator/director** (care stabilește ce este bun și ce este rău pentru comunitate în procesul de devenire urbană/teritorială);

8b. **normativ/obligatoriu** (care stabilește ce este în conformitate cu legea);

9. Ce instrumente folosește urbanistul:

Consultarea tehnicienilor (acest mod folosit singular naște un produs fără suportul populației)

Sușținem că în primul rînd ar trebui consultate organizațiile profesionale—URBANIȘTI (RUR), ARHITECTI (OAR), INGINERI, ECONOMIȘTI, SOCIOLOGI, PEISAGIȘTI, GEOGRAFI, GEOPOLITICIENI, PSIHOLOGI, ADMINISTRAȚIE PUBLICA, etc;

Demersul consultării profesioniștilor trebuie însoțit de:

Consultarea populației (ce produce multiplicarea efectelor benefice prin suportul popular)

Susținem o dezbateră publică **reală și nu formală** pentru a contribui la alcătuirea unui “contract social” favorabil comunității, ce redă încrederea populației în tehnicienii-specialiști, în conducătorii-politicieni, etc;

Numai în acest caz populația este de partea procesului de devenire, împărtășește aceleași valori, ușurând astfel aprobarea, legitimarea și implementarea noului produs urban și nu se simte sacrificată pentru ambițiile politicienilor sau ale profesioniștilor;

Susținem că este necesară o transparență totală a acestui demers și o comunicare deschisă permanentă cu toți profesioniștii, societatea civilă, cetățenii asupra noului produs urban;

10. Etapele procesului lucrărilor publice:

Susținem că este necesar să se parcurgă următorii pași:

a. cercetarea disfuncționalitatilor comunității – poate genera discuții/dispute în cadrul unei profesii, discuții/dispute profesionale între specialități diferite (interdisciplinare); acestea pot fi mediate de City Managerul comunității; în urma acestui proces se generează planuri alternative ce se selectează în urma analizelor economice/sociale/ecologice;

b. stabilirea temei- trebuie să fie în concordanță cu planul strategic aprobat, cu cercetările anterioare a ceea ce este binele comunității -rezultatul astfel obținut se analizează în Comisia Tehnică de Urbanism și Amenajarea Teritoriului (CTUAT) din cadrul Consiliului Local/, - noul produs se supune dezbaterii publice nr. 1 pentru a se verifica dacă este în concordanță cu așteptările populației, - noul produs se aprobă prin HCL/HCLJ;

c. concurs de idei (daca este cazul) **sau licitație tehnică** pentru adjudecarea proiectului cu tema aprobată la faza anterioară;

d. proiect câștigător-se analizează în cadrul CTUAT și se supune dezbaterii publice nr.2;

e. se întocmește PUZ-ul ce se supune dezbaterii publice nr 3 și apoi însoțit de toate semnăturile și avizele legale se aprobă prin HCL/HCLJ;

DEZBATERILE DE ORICE FEL SE TERMINĂ AICI

DECIZIA ESTE DEFINITIVĂ ȘI IREVOCABILĂ

ȘI SOLUȚIA NU SE MAI COMENTEAZĂ DE NICI UN PARTICIPANT

LA PROCESUL DE DEVENIRE URBANĂ/TERITORIALĂ;

g. licitația pentru constructor;

h. tăierea panglicii de către politicieni

Dacă s-au produs toate aceste faze, procesul se poate relua în mediu administrativ, al grupurilor profesionale, al societății civile, universitare, pentru evaluarea impactului economic, social, ecologic, și pentru a trage învățăminte necesare;

11. Responsabilitățile actorilor care participă la realizarea produsului urban/teritorial:

Susținem că fiecare din participanții la procesul de realizare a produsului urban/teritorial trebuie să aibă următoarele responsabilități:

Populația – să-și exercite dreptul de a participa la dezbaterile publice în apărarea proprietăților lor proprii și comunitare (economice, sociale-culturale, ecologice), să-și apere dreptul la

potențialul de utilizare al proprietății sale, să înțeleagă că valoarea proprietății sale depinde de valorile comunității din zona ei și reciproc;

Politicienii – să-și respecte promisiunile din Campania Electorală prin implementarea acestora, să se ocupe de o bună guvernare:

să fie în slujba interesului general, să militeze pentru atingerea la un consens asupra propunerilor urbane/teritoriale care bătăiează între interesele publice vs private, între creștere și preservare, între dezvoltare și echitate socială, să armonizeze propunerile urbane/teritoriale pe termen lung cu cele pe termen mediu/scurt, în așa fel încât să producă armonizarea creșterii economice prin echilibru social și ecologic;

Administrația – să implementeze politica urbană/teritorială a politicianului care a câștigat alegerile în urma unei campanii electorale, să reglementeze utilizarea și funcțiunile imobilelor, să întocmească referate de specialitate la timp și corecte (inclusiv teme de proiectare), să condiționeze și să verifice respectarea legilor la produsul urban/teritorial, să medieze între toți actorii implicați în proces până la obținerea **CONSENSULUI**, să verifice implementarea și să monitorizeze continuu produsul urban/teritorial;

Consiliul Local/Județean – să folosească pentru binele comunității cele două bunuri pe care le gestionează: proprietatea publică și bugetul local/județean;

Agențiile Teritoriale Decentralizate – să condiționeze și să verifice respectarea legilor din domeniul aferent și în caz de conflict între ele să ceară medierea la un nivel ierarhic superior;

Managerul de localitate/Județ – să implementeze promisiunile electorale ale politicianului care a câștigat alegerile;

Manager de proiect pe domeniul public – să respecte legislația în vigoare, să aibă drept de semnătură de coordonator RUR, să predea amplasamentul înainte de începerea lucrărilor, să urmărească fazele determinante, să finalizeze în termen contractul pentru că timpul poate juca împotriva comunității, să nu depășească bugetul aprobat; să managerieze procesul până la finalizare și să-și asume solidar cu întreaga echipă victoria sau înfrângerea;

Constructorul – să finalizeze în termen contractul prin lucrări de bună calitate;

Grupurile profesionale, societatea civilă-ONG-uri – să-și cunoască limita propriei comunități socio-profesionale și să conlucreze cu ceilalți actori pentru binele comunității; dacă apar disensiuni între grupurile profesionale diferite, să ceară medierea lor înainte de a se exprima în spațiul public cu nemulțumiri;

Mediul universitar – să simtă cu mult înaintea politicianilor-administratorilor-tehnicienilor problemele comunității, să avanseze studii cu 5-10 ani înainte de apariția disfuncționalităților în

spațiul public și să pregătească specialiști pentru toate rolurile jucate de urbanist enunțate anterior;

12. CONCLUZII

Punctele de vedere exprimate în acest draft pot fi completate prin adăugare sau eliminare de fiecare participant la procesul de devenire urbană/teritorială.

Dacă nu se respectă documentul astfel obținut prin CONSENS, fiecare dintre participanții la acest proces, poate deveni inamicul celuilalt (politicieni vs populației vs investitorilor vs antreprenori vs proprietari de teren vs etc vs etc).

Dacă prin consultare și mediere între părțile implicate în procesul de devenire urbană și teritorială se ajunge la un CONSENS asupra documentului astfel rezultat care stabilește competențele și responsabilitățile fiecăruia

PUTEM FI SIGURI DE VIITORUL TIMIȘOAREI

Întocmit:

Prof. univ. dr. arh. Radu Radoslav

Reprezentant RUR pe Regiunea de Dezvoltare Vest

Timisoara 02.12.2013